

йняття політичних рішень використовували гендерний підхід в усіх галузях політики і на всіх етапах [2].

Підґрунтям здійснення заходів щодо упровадження гендерно орієнтованого бюджетування виступають Бюджетний кодекс України, Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки». Крім того, Україна ратифікувала міжнародні правові акти, пов'язані з забезпеченням рівності чоловіків і жінок, які окреслюють зобов'язання щодо врахування гендерного підходу в бюджетних рішеннях.

Гендерний бюджет є специфічною трансформацією державного бюджету та місцевих бюджетів через введення до них гендерного компоненту з метою підвищення їх соціально-економічної ефективності [3].

Для розв'язання проблеми впровадження принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в усі сфери життєдіяльності суспільства є за доцільне внести зміни до існуючих законодавчих актів, які закріпили процес запровадження гендерного бюджету в Україні. Удосконалення нормативно-правової бази дозволить застосувати комплексний підхід до трансформації державних фінансів, провести глибокі реформи в галузях, запровадити оцінку ефективності та доцільності видатків з урахуванням потреб різних соціальних груп, підвищити інвестиційну привабливість країни.

Застосування комплексного підходу до процесів бюджетування підвищить ефективність галузевих політик завдяки врахування в стратегіях і програмах складових елементів гендерного бюджету, а саме правового механізму його формування, дієвої системи соціальних інституцій та державно-управлінському механізму реалізації гендерного бюджетування.

Отже, з огляду на особливості формування гендерної ідеології в нашій державі, доцільно звернути увагу на підвищення гендерної свідомості державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, керівників підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності.

Враховуючи, що гендерно-орієнтоване бюджетування це управлінська діяльність, яка пов'язана з впровадженням гендерних ініціатив у бюджетний процес, успіх реформ у сфері державних фінансів значною мірою залежить від наявності відповідного кадрового та інтелектуального потенціалу, психологічного забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації службовців, які займаються питанням впровадження гендерного бюджету.

1. Гендерний бюджетний аналіз програм, які фінансуються з державного та місцевих бюджетів. URL: <http://grbproject.org/wp-content/uploads/2017/04/Summary-email-ukr.pdf> (дата звернення: 12.03.2018).

2. Публікація Міжнародного центру перспективних досліджень «Гендерна політика Європейського Союзу: загальні принципи та найкращі практики». Доступне в PDF: http://icps.com.ua/assets/uploads/les/gender_block_20150518_interactive_stronger_together.pdf.

3. Гендерні аспекти бюджетування на місцевому рівні: практ. посіб. URL: <http://library.fes.de/pdf-les/bueros/ukraine/09511.pdf> (дата звернення: 12.03.2018).

Лілія Межевська

доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ

В Україні у 2005 році набрав чинності Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків». Метою цього Закону є досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України [1]. Майже через 15 років наявними є нерівна предста-

вланість жінок і чоловіків на ринку праці загалом та по окремих галузях і посадах, нерівна оплата праці, стереотипи стосовно розподілу обов'язків у доглядовій праці. Одним з проявів є гендерна нерівність яка виявляється в нерівних можливостях жінок і чоловіків щодо участі у сфері зайнятості, доходу та власності. Основою підходів до досліджень гендерних проблем є аналіз гендерних диспропорцій на ринку праці, диференціації заробітної плати, гендерного дисбалансу. Гендерна нерівність є одним з проявів соціально-економічної диференціації населення, а це своєю чергою зумовлює можливості самореалізації жінок та чоловіків у суспільстві.

Гендерні проблеми досліджували закордонні автори Дворкін А., Девіс А., Колінз Р., Меснер М., та ін. У 1990-х рр. до гендерної проблематики активно долучилися вітчизняні українські науковці, політичні діячі та практики Зленко В., І. Голубева І., Доцяк І., Колісник О., Левченко К., Скар О., Скорик М., Чухим Н., Шкурко Я., Шилов В., Яшник С., та ін.

Однією з ознак правової держави є рівні права чоловіків та жінок. Держава зобов'язана забезпечувати дотримання прав людини, передбачених міжнародним законодавством. Україна як демократична правова держава проголошує пріоритет прав людини, закріпивши в Основному Законі країни гарантії дотримання прав і свобод людини на принципах рівності та недискримінації. Ст. 2 Конституції України закріплює рівність усіх перед законом, забороняє привілеї чи обмеження за будь-якими ознаками, в тому числі й за ознакою статі [2]. Принцип рівності жінок та чоловіків закріплений в статті 3 Конституції України й затверджує рівність чоловіків та жінок в усіх сферах життя [2].

Структура населення жінок України складає 54 відсотки. Трудове законодавство України наголошує на рівних правах чоловіків та жінок, але жінки як показує практика мають менше можливостей щодо підвищення в кар'єрі та меншу заробітну плату, бо переважно працюють на низькооплачуваних посадах. Найбільш вразливою групою у сфері залишаються жінки, які мають менші можливості використання рівних із чоловіками прав. Досліджена статистика свідчить що в Україні жінки, в середньому, отримують на 22% менше, ніж чоловіки. Чоловіки отримують на 10-40% більше, ніж жінки. Найчастіше утисків зазнають жінки при прийнятті на роботу, що пов'язано з тим, що жінкам доволі часто необхідно поєднувати виконання домашніх обов'язків та професійної діяльності. Гендерна нерівність у суспільстві підтримується завдяки існуванню стереотипів та низькому рівню зацікавленості населення у її вирішенні, а також низькій освіченості щодо проявів та існуванню гендерної дискримінації.

Виходячи з вище вказаного гендерна нерівність – є темою актуальною, глобальною та всеохоплюючою проблемою сучасного суспільства. Основними причинами гендерної нерівності в Україні можна вважати гендерні стереотипи, а також неможливість жіночої статі повністю реалізувати себе та свій потенціал.

Щоб досягти успіху у розв'язанні цього питання, варто:

- 1) усвідомити всю його важливість,
- 2) зробити усвідомленими громадян нашої держави,
- 3) провести ґрунтовні й цілеспрямовані заходи з приводу зміни ролі жінки в сучасному українському суспільстві.

1. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>

2. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>